

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI
PERUSTURVA

EHKÄISEVÄ JA TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

OHJE 2020 - 2021

JOHDANTO

Kelan maksaman perustoimeentulotuen lisäksi tuensaaja voi olla oikeutettu kunnan maksamaan harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen, joita ovat täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki. Hakijan ei tarvitse itse tunnistaa hakeeko täydentävää vai ehkäisevää toimeentulotukea, vaan asia ratkaistaan kunnassa toimeentulotukilain (1412/1997) mukaisesti.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata. Asiakkaalla tulee olla perustoimeentulotuen päätös Kelasta, ennen kuin hakemus voidaan käsitellä sosiaalitoimessa.

Tämän ohjeen tarkoituksena on antaa tietoa, miten toimeentulotukilakia sovelletaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta Äänekoskella. Toimeentulotuen myöntäminen tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriön antamien soveltamisohjeiden mukaisesti (Opas toimeentulotukilain soveltajalle. Sosiaali- ja terveysministeriö 2013:4 ja Sosiaali- ja terveysministeriön Kuntainfo 3/2017). Toimeentulotukiohje ohjaa myös toimeentulotukityötä tekeviä työntekijöiden päätöksentekoa. Tavoitteena on samansuuntainen harkinta toimeentulotuesta päätettäessä ja siten kuntalaisten yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Euromäärät ovat ohjeellisia, koska lain mukaan toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilökohtaista harkintaa. Tämän vuoksi ohjeissa ei myöskään voida käsitellä kaikkia toimeentulotukiasioita ja tapauksia.

Toimeentulotuen hakeminen

Päätöksenteko, tiedoksianto ja muutoksenhaku

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää, että hakijalla on voimassa oleva perustoimeentulotuen päätös Kelasta. Täydentävää ja ehkäisevää tukea voi hakea samalla hakemuksella kuin perustoimeentulotukea Kelasta. Kela siirtää hakemuksen sähköisesti kuntaan. Vaihtoehtoisesti tukea voi hakea suoraan kunnasta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla tieto voimassa olevasta perustoimeentulotuen päätöksestä.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää tilanteen selvittämistä ja harkinnan käyttöä. Tarvittaessa asiakasta tavataan hänen tilanteensa selvittämiseksi.

Toimeentulotukihakemus on käsiteltävä viivytyksettä, viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Kiireellisissä tapauksissa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana päivänä.

Asiakkaalle on annettava sekä kielteinen että myönteinen päätös tiedoksi kirjallisesti.

Viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea muutosta päätökseen perusturvalautakunnan yksilöjaostolta, jos hän 30 pv kuluessa päätöksestä sitä muutoksenhakuohjeen mukaisesti vaatii. Muutoksenhakuohje on toimeentulotukipäätöksessä.

TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää, kun hakijalla tai perheellä on säännöksessä tarkoitettuja erityismenoja ja perustoimeentulotuki ei riitä turvaamaan asiakkaan toimeentuloa. Erityismenojen tarve arvioidaan suhteessa toimeentulotuen hakijan ja hänen perheensä olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen. Täydentävää toimeentulotukea saadakse asiakkaan on esitettävä riittävä selvitys erityismenon tarpeellisuudesta.

Täydentävä toimeentulotuki **ei sulje pois mitään menolajia**, vaan hakemus käsitellään tapauskohtaisesti harkiten. Perheen tai henkilön erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, jatkuvaa pienituloisuutta, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä tarpeita. Täydentävää toimeentulotukea ei voida myöntää ulosottovelkojen tai lainojen lyhentämiseen tai sakkojen maksamiseen.

Kodin irtaimisto

Välttämättömiin kodin hankintoihin voidaan myöntää avustusta henkilölle, jotka ovat olleet pitkään asunnottomina tai/ja ovat olleet pitkäaikaisesti tai toistuvasti toimeentulotuen asiakkaina.

Kalusteisiin voidaan myöntää yksinäiselle henkilölle enintään 200 € ja perheille 300 €.

Pesukoneeseen voidaan myöntää toimeentulotukea enintään 250 € lapsiperheille ja henkilöille joilla oman pesukoneen hankinta on terveydellisistä syistä välttämätöntä, eikä taloyhtiössä ole pyykkitupaa. Mikäli tukea pesukoneeseen haetaan terveydentilan perusteella, hakemukseen tulee liittää selvitys terveydentilasta.

Lasten tarvikkeet ja harrastusmenot

Lasten tarvikkeisiin voidaan myöntää toimeentulotukea lastenvaunuihin/rattaisiin enintään 200 euroa ja pinnasänkyyn/lastensänkyyn (sis.patjan) enintään 100 euroa sekä turvakaukaloon/turvaistuimeen enintään 100 €.

Lasten harrastuksiin voidaan myöntää pitkäaikaisesti tai toistuvasti toimeentulotuen asiakkaina olleille tai muutoin pitkään pienillä tuloilla eläneille perheille avustusta enintään 250 €/vuosi/ lapsi. Toimeentulotuki myönnetään tosiasiallisiin menoihin kuitteja vastaan. Tukea harrastusmenoihin myönnetään pääsääntöisesti esikoulu- ja kouluikäisille lapsille.

Pitkäaikaisilla toimeentulotukiasiakkailla voidaan huomioida esimerkiksi lasten perhejuhlista aiheutuneina menoina enintään 100 € / vuosi/ lapsi.

Opiskeluun liittyvät menot

Opiskelusta aiheutuvat menot katetaan pääsääntöisesti opintotuella.

Toimeentulotukea opiskelukuluihin voidaan myöntää enintään 350 €/lukuvuosi, mikäli hakija/perhe on pitkäaikainen toimeentulotuen asiakas eikä näihin menoihin saada tukea muualta. Menoja ovat mm. oppikirjat ja ammatillisessa koulutuksessa pakolliset työasusteet ja tarvikkeet. Opintoihin liittyvistä hankinnoista tulee toimittaa kuitit.

Hautauskulut

Välttämättömiin hautauskuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, jos kuolinpesä on varaton. Toimeentulotuki käsitellään perunkirjoituksen jälkeen ja omaisten tulee toimittaa perukirja hakemuksen liitteeksi. Toimeentulotukipäätös hautauskuluihin perustuu vainajan kuolinpäivän taloudelliseen tilanteeseen. Vaikka perukirja olisi tappiollinen eli varat eivät riitä sekä hautauskuluihin että velkojen maksamiseen, mutta kuolinpesän varat riittävät välttämättömiin hautauskuluihin, ei hautauskuluihin myönnetä toimeentulotukea. Jos kuolinpesän varallisuus muodostuu kiinteästä tai irtaimesta omaisuudesta, se realisoinnista hautauskulujen katteeksi vastaavat kuolinpesän osakkaat. Ei realisoitavaa omaisuutta on lesken hallinnassa/asumiskäytössä oleva asunto.

Hautauskuluina huomioidaan kohtuulliset, välttämättömät kustannukset, siltä osin kuin vainajan tulot ja varat eivät riitä näitä kattamaan. Huomioitavia välttämättömiä hautausmenoja ovat arkku, arkkuun huolto- ja vaatetus, siirtokuljetus ilman omaisia sekä seurakunnan hautausmaksut.

Hautaustoimiston laskusta huomioidaan laskelmaan enintään 600 €. Seurakunnan hautausmaksu ja hautasijamaksu huomioidaan kotipaikkakunnan seurakunnan taksan mukaisesti. Äänekosken seurakunnan taksat voi tarkistaa seurakunnan nettisivulta. Hautauskuluina toimeentulotuessa ei huomioida muita hautaukseen liittyviä menoja, esimerkiksi hautakiveä, kuolinilmoitusta tai muistotilaisuuden menoja.

Hautauskulujen maksaminen vainajan varoista on ensisijaista. Vainajalta jääneitä maksamattomia laskuja ei huomioida hautausavustusta määriteltäessä, vaan ne jäävät kuolinpesälle maksettavaksi. Jos kuolinpesä on varaton, maksamattomat laskut jäävät kuolinpesän veloiksi. Tällöin ohjataan toimittamaan perukirja velkojille saatavien poistamiseksi. Omaiset vastaavat itse sopimistaan hautajaiskuluista, mutta eivät vainajan veloista.

Kukkavihkoon voidaan myöntää perustoimeentulotukea saaville omaisille enintään 40 €/talous, kun vainaja on lähiomainen (puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi).

Romanivaatetus

Romaninaisen kulttuurin mukaisia hamekustannuksia voidaan huomioida pitkäaikaisesti tai toistuvasti toimeentulotukea saavalle asiakkaalle kahden vuoden välein enintään 600 €, mikäli hame on käytössä päivittäisenä arkivaatteena. Maksusitoumus voidaan antaa ompelijalle, jolla on y-tunnus tai verokortti. Muu romanivaatetus sisältyy perusosalla katettaviin menoihin.

Edunvalvontapalkkio

Edunvalvojan palkkio ja edunvalvontaan liittyvät maksut ja oikeudenkäyntikulut sekä maistraatin perimät maksut voidaan hyväksyä toimeentulotukeen erääntymiskuuissa.

EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (toimeentulotukilaki 1 § 2 mom.).

Ehkäisevän toimeentulotuen riittävän varhaisella ja suunnitelmallisella käytöllä voidaan puuttua henkilöä ja perhettä uhkaaviin riskeihin ja toimeentulo-ongelmiin. Jokaisessa yksittäistapauksessa tulee harkita, millä tavoin henkilön sosiaalista suoriutumiskykyä juuri senhetkisessä tilanteessa edistetään niin, että myönteiset vaikutukset olisivat kestäviä. Tavoitteena on pyrkiä parantamaan asiakkaan kuntoutumista ja toimeentulomahdollisuuksia sekä hänen edellytyksiään itse parantaa sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan.

Äänekoskella ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää erityisin perustein esimerkiksi

- henkilön tai perheen aktivointia tukeviin toimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- asumisen turvaamiseksi
- ylivelkaantumisen tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi.
- omatoimista suoriutumista edistäviin toimenpiteisiin
- äkillisistä kriisitilanteista selviytymiseen

Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kunta voi poikkeuksellisesti myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että Kansaneläkelaitos on ensin arvioinut ja ratkaissut asiakkaan oikeutta perustoimeentulotukeen. (Sosiaali- ja terveysministeriö. Kuntainfo 3/2017).

Ehkäisevää tukea ei voida myöntää ulosottovelkojen tai lainojen lyhentämiseen tai sakkojen maksamiseen.

Linkit:

<https://stm.fi/toimeentulotuki>